DEVRİMCİ ANTİKAPİTALİST HAFTALIK GAZETE

sosyalist işçi

Dijital sayı 26
27 Nisan 2021
sosyalistisci.org

SALGININ SORUMLULARI İKTİDAR VE SERMAYE

SALGINA KARŞI GELİR DESTEKLİ TAM KAPANMA

FATURAYI İŞÇİLERE KESMEYİN!

PATRONLARI VERGİLENDİRİN!

"HUKUK ASKIYA ALINIYOR"
DİREN CEVAHİR ŞEN
sayfa 5

KAPİTALİZM: PANDEMİNİN ARKASINA GİZLENEN BASKI MAKİNESİ
ATİLLA DİRİM
sayfa 6-7

İKLİM ZİRVESİ PALAVRALARI
TUNA EMREN
sayfa 11

sosyalist işçi diyor ki

TAM DEĞİŞİYORLARDI Kİ...

İktidar tam kapanma kararı aldı. Ama kapanacaklara para vermeyecek. İktidar ve çevresindekiler lebalep kongreler yaptılar. Ama işçiler 1 Mayıs kutlaması yapamayacak.

İnsanlar eve kapanırken, inşaat şirketleri bütün doğal güzellikleri taş ocağına çevirmek için hem sokağa çıkabilecek hem de derelerini, doğalarını, ağaçlarını korumak isteyen köylülerin tepkisinden korunabilecekler. Bu arada CHP'li belediyeler halk ekmek büfesi açmak isteyecek, iktidarın ilçe belediyeleri bunu engelleyecek.

Zenginler ve iktidar çevresinde konumlananlar tüm kısıtlamalardan muaf tutulurken, esnaflara durduk yere kısıtlamalara uymadıkları gerekçesiyle cezalar yazılacak.

Konya'da bir esnaf tepkisini masa ve sandalyeleri ateşe vererek gösterdi.

İstanbul'da bir dolmuşçu ceza yazan polislerin gözü önünde arabasının kontağını kapattı ve "alın bunu hurdaya götürün, ben idare edemiyorum artık" dedi.

İstanbul Sözleşmesi'nden çekilen iktidar, kadınların haklı öfkesinin hedefi halinde.

Tüm belediyelerine kayyum atanan, oy verdiği siyasiler tutuklanan Kürtler tepkili.

Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri ve çalışanları rektör atanma tarzına karşı okulun özerk yapısının korunması için direniyorlar. Eğitimin salgın süresince hallaç pamuğu gibi atılması, sağlık alanında yaşanan sıkıntılar, kaynakların hâlâ ve ısrarla sermayeye aktarılması herkesi etkiliyor.

Her şey herkesin gözü önünde yaşanıyor.

128 milyar doların nerede olduğunu sormayan kalmadı. Yanlış ekonomik-politik tercihler ve seçimi kazanmaya kilitlenmiş, seçim kazanmak için her şeyi yapabilecek bir iktidar anlayışı tüm kaynakları yok etmiş vaziyette. Tek bir kuruş destek alamadan eve kapanmaya zorlanan insanlar, 128 milyara ne olduğunu ısrarla soruyor.

Tepki büyüyor. Bu toplumda tepkili olmayan hemen hemen hiç kimse yok. Toplumun derinlerinde biriken öfke çok büyük. Herkesin gördüğü bir öfke bu.

İktidar çevreleri, her gelişmeyi, biraz da komplo teorilerini güçlendirmek için "sokak eylemlerine dikkat!" diyerek ele alırken, bu tam tanımlayamadıkları öfkeyi hissettiklerini gösteriyorlar. Sadece hissetmek yerine anlamış olsalar, açlık sınırının altında yaşayan yüzbinlerce insanı gerçekten görebilseler, ucuz ekmek satışını engellemenin üzerinde yükseldikleri kitle tabanını imha etmek anlamına geldiğini de görebilirlerdi.

Bu iktidarın bir seçim kazanma şansı hemen hemen hiç kalmamış vaziyette. Şimdiden herkes bu iktidar sonrasının hesaplarını yapıyor.

Devrimci sosyalistler için devreye iki sorun giriyor. Muhalefet bileşenlerinin, gerçekçi, toplumsal öfkeyi birleştiren ve işçi sınıfının harekete geçme yeteneğini artıran adımları atmadan, bir seçim galibiyetini kesin olarak görmesi. iktidarın taban kaybetmesi, kitlelerin mevcut muhalif partiler etrafında birleşmesi anlamına gelmiyor.

İkinci hata ise 24 Nisan 1915 tartışmalarının gösterdiği gibi, muhalefetin ezici çoğunluğu, iktidardan daha yerli, daha milli. Fay hatları olarak görülen tarihsel ve siyasal sorunlarda, AKP bu muhalefetten çok da kötü görünmüyor.

Öyleyse, sağa karşı, "değişti, değişiyor, değişmek üzere, az sabredin ha kımıldadı ha kımıldayacak!" diye umutla bakılan sağ muhalefetten beklentiye girmek yerine, en küçük bir eylemi, toplumsal öfkenin ifadesi olan kıpırtıyı, hareketi nasıl birleştireceğiz diye uğraşmak zorundayız.

SALGININ SORUMLUSU İKTİDAR, FATURAYI YİNE İŞÇİLERE ÖDETİYOR

Covid-19 salgınıyla mücadeleyi yönetemeyen iktidar, bu kez de 17 günlük sokağa çıkma yasağı ilan etti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından 1 Nisan'da başlatılan kontrolsüz "normalleşme", günlük vaka ve ölüm sayılarını rekor düzeye sıçratmıştı.

Aşılama yapılmadan okulları açan ve toplu insan hareketlerini teşvik eden iktidar, ortaya çıkan vahim tablo karşısında bir dizi kararından vazgeçmek, vaka sayılarını azaltmak için yine kısıtlamalara dönmek zorunda kaldı.

29 Nisan-17 Mayıs tarihlerinde uygulanacak kısıtlamalar, bilim insanlarının, sendikaların ve sosyalistlerin savunduğu "gelir destekli tam kapanmadan" son derece uzak ve yetersiz önlemlerdir.

Bu tam kapanma değil

İçişleri Bakanlığı'nın yayınladığı genelgeye bakılırsa milyonlarca işçi ve emekçi açısından durum değişmiyor.

Sanayi, üretim, inşaat, turizm ve tarım sektörlerindeki işçiler işe gidip gelmeye, yan yana, kapalı ortamlarda çalışmaya ve barınmaya devam edecek.

Kamu emekçilerinin yarısı da işbaşında olacak.

Covid-19 bir meslek hastalığına dönüşmüşken, enfeksiyon işyerlerinde ve işçi ailelerinde bulaşmaya devam edilecek.

1 Haziran 2020 ve 1 Nisan 2021'de ilan edilen "normalleşme" kararları sonucu fabrikalar enfekte olmuş, toplu taşım araçlarıyla birlikte salgın en ücra köşeye bile sıçramıştı.

Bugün ilan edilen yasaklar, iktidarın işçileri ve ailelerinin hayatlarını umursamadığını bir kez daha gösterdi.

Artan vaka sayıları ve hastanelerdeki doluluk oranlarına bakan AKP yönetimi, sağlık sisteminin çöküşünü engellemek için bir hamle yaptı. Fakat bu hamleyle salgın durdurulmaz.

Gelir desteği yok

Bu kararlarla birlikte başka bir salgın da milyonlarca kişiyi vuracak. Bu yoksulluk, açlık, yoksunluk, işsizlik salgınıdır. Gündelik ya da güvencesiz işlerde çalışan çok sayıda kişi 17 gün boyunca gelirden yoksun kaldı.

İktidarın 1 ay önce kaldırıp, bir hafta önce geri getirmek zorunda kaldığı kısa çalışma ödeneği geçim açısından az olduğu kadar, 10 milyondan fazla işsizin küçük bir kısmı bundan yararlanabiliyor.

İşsizler ve gelir desteği olmayanlar için 17 gün zorlu geçecek. Pandemi boyunca en büyük desteği patronlara veren Erdoğan yönetimi, işsizleri ve yoksulları gözden çıkarmış durumda.

Gerçek önlemler

Bilim insanları, bulaş zincirinin kırılması için 28 gün tam kapanmanın gerekli olduğunu söylüyor.

Bu da tek başına yeterli değil. Tam kapanma ile birlikte halkın yüzde 70'i iki doz aşılanırsa salgın izole edilebilir, kontrol altına alınabilir.

Sağlık Bakanlığı verilerine göre şu ana kadar 8 milyon 200 binden fazla kişi iki doz aşı vurulmuş durumda. 13 milyon 360 binden fazla kişiye tek doz vurulmuş.

Bağışıklığın oluşabilmesi için kabaca 56 milyon kişinin 2 doz aşısını yaptırmış olması gerekiyor ki mevcut aşılama sayısı ve hızı, gerekli oranın çok çok altında. Ve aşı tedariki konusundaki belirsizlikler devam ediyor.

Eğer bu 17 günlük kısıtlama döneminde kitlesel aşılama yapılmazsa, alınan tedbirlerin hiçbir işe yaramadığı kısa sürede görülecektir.

Mücadele

Salgınla mücadele kararları, daha en baştan sağlık çalışanlarına bırakılmalıydı.

Türk Tabipleri Birliği ve sağlık emekçileri sendikalarının çağrıları yerine getirilseydi, toplu ölümler olmazdı.

Salgının ilk günlerinde herkese gelir destekli tam kapanma yani zorunlu işler dışında üretimin durdurulması çağrısı yapan işçi sendikaları dinlenseydi, hayatlar korunacağı gibi ekonomik kriz bu denli şiddetle yaşanmazdı.

Bugün, şimdi salgında yoksulların yaşamını, hayatta kalmasını önemsemeyenlere karşı ortak taleplerle birleşik mücadele her zamankinden daha gerekli.

ACİL ÖNLEMLER HAYATA GEÇİRİLMELİ

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi (DSİP), şu acil taleplerin hayata geçirilmesini savunuyor:

- Ekonomik ve sosyal destekli acil kapanma ve ücretli izin hakkı.
- Herkese parasız test, sistematik filyasyon.
- Toplumsal bağışıklık için halkın asgari yüzde 70'i hızla aşılanmalıdır.
- Sağlık sistemi hemen kamulaştırılmalıdır.
- Şeffaf yönetim talep ediyoruz.
- Kayıtlı/kayıtsız tüm göçmenler aşılanma takvimine dahil edilmeli, sağlık hizmetlerinden parasız yararlanmaları sağlanmalı.
- Covid-19 meslek hastalığı sayılmalıdır.
- Büyük sermayeye Covid-19 vergisi getirilsin, herkese gelir desteği için kullanılsın.

Salgın dönemi boyunca bütün fedakarlığı işçiler yaptı. Şimdi sıra patronlarda. Büyük sermayeden salgın vergisi alınırsa, tam kapanma dönemi boyunca herkese gelir desteği verilebilir.

DIŞ BORÇLARIN MİLLİ GELİRE ORANI: YÜZDE 63

AKP'nin ekonomideki hezimeti sürüyor. Yüksek cari açık ve ithalata bağımlılık nedeniyle Türkiye'nin dış borç stoku AKP döneminde ciddi şekilde artmıştı, son 3 ayda 24 milyar dolar daha yükseldi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre, 2002'de 130 milyar dolar olan Türkiye'nin brüt dış borcu 2020 sonu itibarı ile 450 milyar dolar. Burada sıkıntılı bir durum daha var. Milli Gelir 2020'de, 2019'a göre 32 milyar dolar azaldığı için dış borcun milli gelire oranı 2020'de rekor düzeye yükseldi ve yüzde 63 oldu.

AKP borçla büyüyen bir ekonomik yapı kurdu

Hem ekonomiyi hem de siyaseti sarsan 2001 krizinin ardından tek başına iktidara gelen AKP, artan dış borçlanmanın ve özelleştirme kaynaklı yabancı sermaye girişlerinin de katkısıyla ilk döneminde yüksek büyüme gerçekleştirdi.

2008 krizi sonrası ABD ve Avrupa Merkez bankaları tarafından piyasalara verilen bol para geri toplanmaya başlandığında, özellikle 2013 yılından sonra Türkiye'ye hem yabancı sermaye girişleri azaldı, hem de sıcak para kaçmaya başladı.

Kriz koşullarında inşaata dayalı büyüme modelinin de tükenmesiyle ekonomik büyüme yavaşladı, özellikle son 4 yılda ekonomi yerinde saydı.

Kamu borçlanması son 3 yıldır artıyor

2018-2020 arasında özel sektör borcu 50 milyar dolar azaldı, 248 milyar dolar oldu. Ancak kamu borcu artmaya devam ederek 202 milyar dolara dayandı.

2020 yılının ilk yarısında 426 milyar dolar seviyesine gerileyen toplam dış borç, 2020 yılının son yarısında 24 milyar dolar arttı, böylece 2020 sonu itibarıyla Türkiye'nin toplam dış borcu 450 milyar dolara yükseldi.

Dış borcun yükseldiği 2020 son çeyreği, Merkez Bankası kasasının boşaldığı, piyasaya para süremediği dönem. Bu da 2021 yılı içinde Türkiye'nin dış borcunun en az 100 milyar dolar daha artabileceğinin işaretini veriyor, tabi borç veren bulunabilirse - ki böyle bir borçlanma, mevcut borçlara göre, ancak çok daha yüksek faizle olabilir.

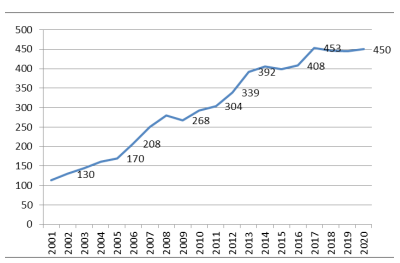

TABLO:

Dış borcun AKP iktidarı dönemindeki durumu (milyar dolar)

2021 Mart ayı itibarı ile Türkiye'nin dış borç stoku 450 milyar dolardır. Bunun 202 milyar doları kamu, 248 milyar doları özel sektörün borcu.

Dış borçların Milli Gelire oranı artıyor

2005'te yüzde 34 olan dış borç stokunun milli gelire oranı, 2020 sonu itibarıyla yüzde 63 seviyesine yükseldi. Milli Gelirin 717 milyar dolara kadar inmesi, borçlanma oranını artırdı. Dış Borcun, Milli Gelire Oranının bazı yıllardaki değerleri şöyle: 2005 %34, 2010 %37, 2015 %46, 2020 %63.

Dış borcun Milli Gelire oranındaki bu yükselme, ekonomideki kötü gidişatın çok net bir göstergesi. AKP döneminde borçla büyüme önemli bir stratejiydi, şimdi bu stratejinin bedeli, yüksek faiz ödemeleri ile halka ödetiliyor. Hükümetin yeni borçlar bulabilmesi için çok daha fazla faiz ödemesi gerekecek.

Türkiye'de AKP döneminde 18 yılda faize 602 milyar dolar ödendi. 130 milyar dolar borç, 450 milyar dolara çıktı. Mevcut otoriter ve baskıcı sistemle devam edilmesi halinde önümüzdeki 1 yıl içinde borçlanmanın en az 100 milyar dolar daha artması kaçınılmaz. Bir yandan borçlanma ve faiz ödemeleri artarken, Milli Gelir de azalıyor. Bu da alınan borçların rasyonel kullanılmadığının bir göstergesi. AKP'nin 2023 Milli Gelir hedefi 2 trilyon dolardı, 2020'de gerçekleşen miktar 717 milyar dolar. Kişi başı milli gelir hedefi 25 bin dolardı, 2020'de gerçekleşen ise kişi başı 7715 dolar.

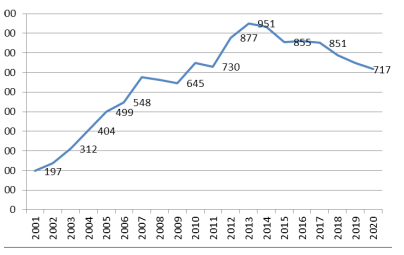

TABLO:

Milli Gelirin AKP iktidarı dönemindeki durumu (milyar dolar)

Türkiye son yıllarda ekonomik olarak küçülüyor

Milli Gelir 2014 yılından beri azalıyor. Her yıl artan yüzde 1 dolayındaki nüfus da hesaba katıldığında, Türkiye 2014 yılından beri küçülüyor. Bunu kişi başına düşen milli gelirdeki azalmadan görüyoruz. 2002 yılında dolar cinsinden kişi başı milli gelirde Türkiye dünyada 73. sıradaydı. 2019'da 75. sırada bulunuyordu. 2020'de 78. sıraya geriledi.

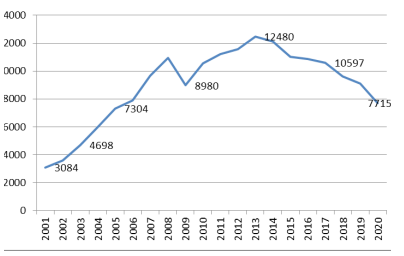

TABLO:

2002-2020 yılları arasındaki Kişi Başı Milli Gelirin durumu (dolar)

Kişilerin gelirleri azaldı, servet eşitsizliği arttı

2002 yılında net asgari ücret 184 TL idi. Dolar karşılığı ise 126 dolardı. Bugün asgari ücret 2 bin 824 TL. Döviz cinsinden 336 dolar.

Asgari ücret son 18 yılda döviz cinsinden artmış olsa da, işçilerin büyük çoğunluğunun ücreti, asgari ücret ve ona yakın seviyelere geriledi.

Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) verilerine göre, Avrupa Birliği üyesi ülkelerin ortalamasında işçilerin sadece yüzde 5'i asgari ücretle çalışıyor. Türkiye'de bu oran yüzde 43.

Hesaplamalara göre, Türkiye'de asgari ücret ve bu ücretin iki katına kadar aralıkta çalışanların oranı, toplam işçilerin yüzde 80'ini aşmış durumda.

Türkiye'de, 2002 yılında nüfusun en zengin yüzde 10'luk kesimi servetin yüzde 67,7'sine sahipti. 2018 yılında bu oran yüzde 81,2'ye yükseldi. Bu dönemde nüfusun yüzde 90'lık çoğunluğunun toplam servetten aldığı pay ise yüzde 33,3'ten yüzde 18,8'e geriledi.

AKP iktidarının en övündüğü konu ekonomik başarılarıydı. Ama son yıllarda, özellikle Cumhurbaşkanlığı sisteminin hayata geçirilmesi ile ekonomide yaşanan tepe taklak gidiş kendisini tüm göstergelere yansıtıyor.

BARIŞTAN YANA
Yıldız Önen

DERİNLERDEKİ IRKÇILIK

Geçtiğimiz hafta göçmenlerle ilgili yaşanan bir dizi gelişme ve bu gelişmelere gösterilen tepkiyle, 24 Nisan'da ABD başkanının 1915'te gerçekleşen olayları soykırım olarak adlandırmasına gösterilen tepkide ortak bir yön var.

Oturduğu tarihsel bağlam açısından kuşkusuz ki 24 Nisan bambaşka yönlere sahip. 1915, bambaşka bir olay, bir halka yönelik sistematik bir katliam ve ardından gelen bir dizi gelişmenin "şöyle değil de böyle" yaşanmasında etkisi oldu.

Ben sadece, göçmen sorununa gösterilen bir tepkiyle 24 Nisan'da ABD başkanının kullandığı ifadeye gösterilen tepkinin benzerliğinin altını çizmeye, bazı siyasi figürlerin tepkilerinin temelinde yatan apaçık ırkçılığı göstermeye çalışacağım.

İktidar blokundan gelen açıklamaları bir kenara bırakırsak, muhalefetten gelen seslerdeki ırkçı tonlama gerçekten ürkütücü. Solda durduğunu söyleyen isimlerin bile oy vermekle yetinmeyip övüp parlattığı İmamoğlu, göçmenlerle ilgili, "Göçmenlerin kendi memleketlerine dönüşü mutlaka sağlanmalı" demişti. Suriyelilerin geri dönüşü için kolları sıvamıştı. Danimarka'da aşırı sağcıların izlediği politikaları burada "çağdaş belediye başkanı" savunuyordu. Aynı belediye başkanı, "ABD yönetiminin 1915 olaylarıyla ilgili ifadelerini şiddetle kınıyorum" diyerek girdi lafa.

"Düşman ordusu ile iş birliği yaparak Türk ordusunu arkadan vuranlara karşı gereken önlemi alan Talat, Enver ve Cemal Paşaları rahmetle anıyorum. Bugün olsa yine yaparız. Arkadan vuranı vururuz." Bu sözleri söyleyen ise Ümit Özdağ. Suriyeliler hakkında her sabah bir yalan söyleyerek güne başlayan birisi: "50 bine yakın Türk vatandaşı 50 bin kişi resmen aç. Suriyelilerin yüzde 32,6'sı ise fazla kilolu, yüzde 27,7'si obez."

1915 yılında Ermenilerin yaşadıklarını küçümseyen, bunu hakkettiklerini söyleyen, yine olsa yine yaparız diyenler, bugün de Suriyeliler, göçmenler söz konusu olduğunda aynı tepkiyi gösteriyorlar.

Karşımızdaki saldırgan bir ırkçılık. O kadar saldırgan ki Ermenilerin, bu toprakların vatandaşı olduğunu görmeyecek kadar çığırından çıkmış.

İnkâr ve gerçeklerin gündeme gelmesine karşı saldırgan ırkçılık, kuşkusuz ki Taner Akçam'ın 1915 olaylarının niteliğinde yattığını söylediği zayıflıktan kaynaklanıyor. Bir felaketi, daha gerçekleşirken gizlemek, yaşananın bir katliam olmadığını daha tehcir emrini verirken planlamak, tüm tarihin de bir inkâr tarihine dönüşmesini olanaklı kıldı.

Irkçı gürültü, bir tartışma yapmadan gerçekleri boğmanın ve bu tepkilerin kökeninde yatan zayıflığı gizlemenin aracı olduğu için, bilinçli olarak gündeme getirilen bir yöntem. Bu yöntemi iştahla kullananların karşı olduklarını iddia ettikleri iktidardan esasen hiçbir farkları olmadığı da ortada.

HİNDİSTAN SALGINDAN KIRILIYOR

ÖZDEŞ ÖZBAY

Şubat ayını günde ortalama 10 bin kadar vakayla geçiren Hindistan, Mart ve Nisan'da vaka artışının önünü alamadı ve günlük 300 bin vakayı aşar duruma geldi. Dünya genelinde bu satırların yazıldığı güne kadarki en yüksek vaka sayısı görüldü. 25 Nisan Pazar günü, ülkede 349 bin 691 yeni koronavirüs vakası kaydedildi, 2 bin 700'den fazla kişi de yaşamını yitirdi. Böylece virüsün yayılması iki ayda 20 kat artmış oldu.

Radikal bir hızla artan vakalar nedeniyle çok sayıda ülke Hindistan'la yapılan uçuşlarını durdurmuş durumda.

Ülkede sağlık sistemi çökerken, bazı bölgelerinde hastanelerin kapasitesinin sınırlarına ulaştığı belirtiliyor. Oksijen maskesi ve ilaç sıkıntısı çekildiği ifade ediliyor.

Daha önce pek rastlanmadığı şekilde Yeni Delhi'deki Yüksek Mahkeme merkezi hükümete çağrıda bulunarak, üretimde oksijen kullanan petrol rafinerileri ve diğer sanayi tesislerinin buna son vermesini ve kıt olan oksijenin hastanelere nakledilmesini istedi.

Oksijen maskesi ve ilaç kıtlığı insani drama yol açtı. Delhi yönetimi hastanelerde sadece birkaç saatlik oksijen kaldığını duyurarak acil yardım talep etmişti. Benzer acil durum talepleri ülkenin her yerinden gelmeye başladı. Çaresiz hasta yakınları da ilaç ve oksijen bulamadıkları için artık tedarik araçlarını yağmalamaya başladı. Bu nedenle tedarikleri taşıyan tren ve araçlara ordu kuvvetleri eşlik etmeye başladı.

Kara taşımacılığının acil taleplere yetişememesi nedeniyle oksijen tedariği artık hava kuvvetleri tarafından da gerçekleştiriliyor.

Hastalar saatlerce hatta günlerce hastane kapılarında beklerken, içeri giremeden hayatını kaybediyor. Gaziabad kentinde bir tapınağın dışında, tapınağın imkânlarıyla hastalara arabalarda oksijen verildiği görüntüler medyada yer alıyor.

Ülkede başlayan panik arka arkaya hastanelerde ölümlü kazaların yaşanmasına da neden oldu. Önce bir hastanede oksijen makinesindeki oksijenin sızarak tükendiğinin fark edilmemesi nedeniyle 22 yoğun bakım hastası hayatını kaybetti. Ardından Mumbai'de çıkan bir yangında 13 hasta hayatını kaybetti.

1,38 milyar nüfusu olan ülkede 23 Nisan itibariyle büyük çoğunluğu tek doz olmak üzere toplamda 135 milyon doz aşı yapılmış durumdaydı. Buna göre, iki doz aşı yaptıranların nüfusa oranı sadece %1,39.

Ahmedabad'da hastaneye taşınmayı bekleyen insanlar.

Salgının nedeni varyant mı?

Hindistan'da, Ekim ayında mutasyon geçiren virüsün yeni bir varyantı tespit edilmişti. B1617 adı verilen varyant hakkında hala yeterli bilimsel araştırma yapılmış değil. Türkiye'de vakaların %80 kadarına neden olduğu açıklanan İngiliz varyantının çok daha hızlı yayılabildiği bilinirken Hindistan varyantının etkileri tam olarak bilinemiyor.

Her şeye rağmen Hindistan'da virüsün radikal bir hızla yayılmasının ana nedeni varyant değil tedbirlerin yetersizliği.

Mitingler, dini törenler, açılma ve yetersiz önlemler

Ocak ayı sonunda İçişleri Bakanlığı salgının kontrol altına alındığını duyurarak tedbirleri azaltmıştı. Böylece şehirlerarası tren ve otobüs taşımacılığı yeniden başladı, stadyumlar seyircilere açıldı. Yüzbinlerce kişi gereken tedbirlerin alınmadığı koşullarda seyahat edip stadyum ve kapalı mekanlarda bir araya geldi.

Hindistan'da Mart ayında eyalet seçimleri de başladı. Birkaç ay boyunca sürecek seçimler nedeniyle iktidarı sallantıda olan aşırı sağcı Modi yönetimi çok sayıda şehirde on binlerin katıldığı mitingler düzenliyor. Tabii muhalefet de miting örgütlüyor.

Bunların yanı sıra ülkede tören ve festivaller de yapılmaya başlandı. 22 Mart'ta gerçekleşen Bahar festivalinde on binlerce kişi, maskesiz ve mesafesiz şekilde açık ve kapalı alanlarda bir araya gelerek eğlendi.

14 Nisan'da başlayan ve Ganj Nehri'nde süren dini törenlere de yüz binler katılıyor. Törenlerin ilk gününde 650 bin kişi dini ayin için nehre girmişti. Her ne kadar açık havada virüsün yayılması zor olsa da bu törenlerde maskesiz yüzbinler aralarında fiziksel mesafenin mümkün olmadığı şekilde bir araya geliyor.

Yaşanan bu katliamın sorumlusu tamamen Modi rejimi ve kapitalizmdir. Hindistan, ilaç sanayinin gelişkinliğiyle bilinen ve çok sayıda Covid-19 aşısı dahil dünyaya aşı satan bir ülke. Ancak aşılar zengin ülkelere satılırken Hindistan'da yeterince yapılamıyor. Tamamen ekonomik nedenlerle, gereken kapanma tedbirleri uygulanmıyor.

ASEAN, MYANMAR DARBESİNİ GÖRÜŞTÜ

24 Nisan'da gerçekleşen Güneydoğu Asya Uluslar Birliği (ASEAN) zirvesine Myanmar'ın darbeci lideri Min Aung Hlaing da katıldı ve "krizin" çözümü için ASEAN'ın Myanmar'a temsilci atama fikrini kabul ettiğini açıkladı.

Filipinler, Malezya, Tayland, Endonezya ve Singapur'dan oluşan ASEAN zirvesi sonrasında yapılan açıklamada, Myanmar için mutabık kalınan 5 madde sıralandı.

Buna göre, öncelikle Myanmar'daki şiddetin bir an önce durdurulması, ardından Myanmar'da taraflar arasında yapıcı diyalog ortamı başlatılması, Myanmar'a insani yardımın güvenli bir şekilde ulaştırılmasına müsaade edilmesi, ASEAN'ın tayin edeceği özel temsilcinin Myanmar'a giderek taraflarla görüşmesi ve diyalog sürecine aracılık etmesi kararlaştırıldı.

ASEAN'a katılan liderler politik tutsakların serbest bırakılmasını da talep ettiler.

Myanmar darbesine açıkça destek veren bölgenin en büyük gücü Çin sessizliğini korurken ASEAN zirvesinde liderler ABD ve Çin arasında denge gözetmek gerektiğini de belirttiler.

Ülkede ordu ve polisin açtığı ateş sonucu 1 Şubat darbesinden bu yana öldürülen demokrasi eylemcisi sayısı 750'yi geçmiş durumda.

Bu satırların yazıldığı sırada ASEAN zirvesi sonrası çatışma yaşanmamış olmasına rağmen Myanmar darbecilerinin arkasında duran Çin'in tutumu düşünülecek olursa darbecilerin akan kanı durdurmak için hiçbir gerekçesi bulunmadığı görülebiliyor.

Darbe karşıtı İrrawaddy sitesi ordunun üst düzey komutanlara "askerlerin ve ailelerin medyayı dinlemesini yasaklamaları ve onlara bu tür yayınların yalan olduğunu haftada en az iki kez açıklamaları" talimatı verdiğini yazdı.

Myanmar'da darbe karşıtı gösteri.

"HUKUK ASKIYA ALINIYOR"

İstanbul Sözleşmesi'nden geri çekilme kararının ardından yaşanan somut gelişmeleri avukat ve feminist aktivist Diren Cevahir Şen'le konuştuk.

Anayasa Hukuku Araştırmaları Derneği'nin Cumhurbaşkanının İstanbul Sözleşmesi'ne İlişkin Kararı Hakkındaki Açıklaması'nı nasıl değerlendiriyorsunuz? (Açıklama için: http://anayasader.org/anayasa-hukuku-arastirmalari-derneginin-cumhurbaskaninin-istanbul-sozlesmesine-iliskin-karari-hakkindaki-aciklamasi/)

Anayasa Hukuk Araştırmaları Derneği'nin açıklaması, İstanbul Sözleşmesi'ne ilişkin cumhurbaşkanı kararını anayasal haklar ve taraf olunan uluslararası sözleşmeler bağlamında oldukça açık ve duru biçimde değerlendiren bir açıklama. Bu karar, açıklamada da değinildiği gibi bugüne kadarki anayasal kazanımları ve bağlayıcı olan uluslararası hukuk kurallarını tartışmaya açmak anlamına geliyor. Bu saatten sonra hukuk güvenliğinden bahsetmek de çok zor olacaktır. Hukuk askıya alınmaktadır.

İktidarın Sözleşme'den çekilme kararı sonrası kadınlar nasıl bir risk altında?

İktidarın sözleşmeden çekilme kararı sonrası –ki bu karar tek bir adamın ağzından çıkan sözle alınmıştır- kadınlar daha çok öldürülme, tacize ve tecavüze uğrama tehdidi altında. Bunun ilk sonuçları zaten gelmeye başladı. Erkekler yaptıklarından gurur duymakta ve başlarına bir şey gelmeyeceğine olan güvenle kadınları dövmekte, onlara tecavüz etmekte ve onları öldürmektedirler.

Sözleşme'den çekilip "biz kadınları koruyan yeni düzenlemeler çıkartırız" açıklaması yapmanın mantığı nedir?

Bunun bir mantığı yok. Bu zaten başından sonuna kadınların kelle koltukta gezmesini, kadınların erkeklerin tasarrufunda bir hayat sürmesini istemekle ilgili bir şeydi. Yani sizin kadınları korumak gibi bir derdiniz var ise, kadınların eşit ve özgür bir hayat sürmelerini sağlar, onların ailenin içine hapsolmalarını, erkek şiddetinin tüm biçimlerini görmelerini engeller ve bunu engelleyici çözümler üretirsiniz. İstanbul Sözleşmesi bunu yapıyordu. İstanbul Sözleşmesi, LGBTİ+'lardan kadınlara, erkek şiddetinin hedefindeki herkesi koruma amacı güdüyordu. Ancak İslami tarikatları memnun etme saiki taşıyan siyasi iktidar, onlarla yaptığı pazarlık sonucu, cinsiyet ve cinsel yönelim ayrımcılığı ile erkek şiddetinin önündeki en büyük engeli ortadan kaldıracak adım atmış oldu.

Sözleşme'den çekilme, 6284 Sayılı Kanun'un da işlevi kalmadığı gibi bir algı oluşturdu. Kadınları koruması gereken kurumların "artık işler değişti" açıklamaları yaparak kadınların başvurularını işleme sokmadığı söyleniyor. Bu konuda ne gibi gelişmeler yaşanıyor gerçekten?

6284 sayılı yasa, İstanbul Sözleşmesi'nin bir nüvesidir. Sözleşme'ye taraf olunduğu için bu yasa yapılmıştır. Zaten iktidara yakın İslamcı kanaat önderi Abdurrahman Dilipak açıkça bu yasayı hedef alarak kaldırılmasını talep etmiştir. 6284 sayılı yasa gereği, kolluk görevlileri, mülki idari amirler, savcılar ve aile mahkemesi hakimleri, şiddet gördüğünü söyleyen kadını koruma altına almakla görevlidirler. Ancak son birkaç aydır, polis ve jandarma karakollarından kadınların geri çevrildiğini, 'bu bizim işimiz değil, sizinle savcı ilgilenecek, biz ancak bir gece uzaklaştırabiliyoruz' ya da , 'İstanbul Sözleşmesi kalktı, bizim görevimiz değil bu, git mahkemeye başvur' gibi cümleler sarf ettiğini biliyoruz. Karakola yaralı bir halde bizzat başvuran kadınların oralardan geri çevrildiği haberleri geliyor. Bundan sonra da korkarım ki bu gibi durumlar artacaktır. Görevini yapmaya, kadınları erkek şiddetinden korumaya zaten gönülsüz kolluk görevlileri, zaten geçtiğimiz aylar ve yıllarda da kadınların başvurularını almayabiliyor, kadınları gerisin geriye erkek şiddetinin içine atıyordu. Artık hem kamu görevlilerinin hem de erkeklerin eli güçlendi.

Sözleşme'den çekilme kararının iptal edilmesi ve Türkiye'nin yeniden Sözleşme'ye dahil olması için neler yapmak gerekiyor?

Sözleşmeden çekilme kararı yok hükmündedir esasında. Cumhurbaşkanının uluslararası sözleşmeleri feshetmeye yetkisi yoktur. İstanbul Sözleşmesi TBMM tarafından 24 Kasım 2011 tarih ve 6251 sayılı Kanunla uygun bulunmuştur. Buna göre de feshedilmesine ilişkin bir kanun çıkarılmadıkça, sadece Cumhurbaşkanı kararıyla feshedilemez. Hukuk sayısız kereler katledildi, bu da onlardan birisi. Yürütmenin başı tarafından tüm hukuk alaşağı ediliyor yani özetle. Ne yapılabilir peki? Kadınların tüm şehirlerde, her yerde ses çıkartması ve sokaklara dökülmesi gerekiyor. Parlamenter mücadele de yeterli değil. Kadınlar haklarını nasıl aldılar ise, aynı biçimde mücadele ederek oradan geri gidişi durdurmak zorundalar. Haklarımızın ve hayatlarımızın geri dönüşü yok çünkü. Kazandığımız her hak, uzun mücadelelerin ürünü ve bir siyasi iktidarın dayatmak istediği, bizi zorladığı hayat tarzına ya da hak gaspına kadınlar kolayca boyun eğmeyeceklerdir.

SON TOPLANTI:
ÖZGÜRLÜK İSTİYORUZ!
30 MAYIS PAZAR
17.00
KONUŞMACILAR:
Arife Köse
Kashan
Rana Yılmaz
Şenol Karakaş
Umut Mahir Özen
Ümmühan Özer
Zilan Akbulut
MARKSİZM 2021
CANLI YAYIN
marksist.org devrimcisosyalistiscipartisi

MARKSİZM 2021
ÇEVRİMİÇİ TARTIŞMA TOPLANTILARI DİZİSİ 26-30 MAYIS
YOKSULLUK-SALGIN-IRKÇILIK-İKLİM KRİZİ: SORUN KAPİTALİZMDE ÇÖZÜM DEVRİMDE
26 Mayıs (Çarşamba) 20:30 ▸ Pandemi koşullarında sosyalizm mücadelesi
27 Mayıs (Perşembe) 20:30 ▸ Yeni bir barış süreci mümkün mü?
28 Mayıs (Cuma) 20:30 ▸ İklim krizi: Ya toptan çöküş ya devrim
29 Mayıs (Cumartesi) 15:00 ▸ Milliyetçilik: Cumhuriyet tarihinde yeri
29 Mayıs (Cumartesi) 17:00 ▸ LGBTİ+ hareketi: Neden hedef seçiliyor? Ne yapmalı?
29 Mayıs (Cumartesi) 19:00 ▸ Otoriterizm-popülizm-faşizm: Kesişme noktaları ve ayrımlar
30 Mayıs (Pazar)15:00 ▸ Sinemada faşizme bakış
30 Mayıs (Pazar) 17:00 ▸ Kapanış: Özgürlük İstiyoruz!
CANLI YAYIN
/marksist.org
/devrimcisosyalistiscipartisi
DSIP

LGBTİ+ HAREKETİ: NEDEN HEDEF SEÇİLİYOR?
NE YAPMALI?
29 MAYIS CUMARTESİ
17.00
KONUŞMACILAR:
Dila Ak
Levent Pişkin
Remzi Altunpolat
MARKSİZM 2021
CANLI YAYIN
marksist.org devrimcisosyalistiscipartisi

KAPİTALİZM: PANDEMİNİN ARKASINA GİZLENEN BASKI MAKİNESİ

ATİLLA DİRİM

2020 yılının Mart ayında Türkiye'de resmen ilk defa görülen Covid-19 salgını, aradan bir yıl geçtikten sonra bulaş bakımından daha da hızlandı ve dünya genelinde yayıldığı bölgelerde artış başladı.

Pandemiye yönelik tam veya kısmi tecrit önlemleri, halen dünyada işgücünün yüzde 81'ini temsil eden yaklaşık 2,7 milyar çalışana çözüm sunabilmiş değil. Halihazırda birçok ekonomik sektördeki işletmeler, özellikle de nispeten küçük işletmeler, faaliyetlerini ve ödeme güçlerini tehdit eden yıkıcı kayıplarla karşı karşıya; ayrıca milyonlarca çalışan gelir kaybına uğradı, işten çıkarılma tehdidi ile karşı karşıya geldi. Özellikle güvencesi olmayan işçiler ve kırılgan kesimler, pandemiden olumsuz etkilenenlerin başında geliyor.

Dünya genelinde, sosyal devlet olarak bilinen gelişmiş kapitalist ülkeler dahi pandemi karşısında çaresiz kaldı. Geleceği bir sır olmayan, bilim insanları tarafından uzun süredir uyarıldığımız pandemiye karşı en küçük bir tedbirin alınmadığı, aksine sağlık sektöründe yapılan özelleştirmelerle salgından ölümlere âdeta kapı açıldığı anlaşıldı.

Pandeminin yayılma hızını azaltmak için alınması gereken önlemlerin başında gelen tam kapanma hiçbir ülkede gerçekleştirilmedi; üretimin devam etmesi gerektiği söylenerek işçi sınıfı salgınla baş başa bırakıldı. Büyük sermayeye verilen destekler işçi sınıfından esirgendi; aşı çalışmaları yine dev şirketlerin kontrolüne verildi ve milyarlarca insan sağlık sektöründeki holdinglerin insafına terk edildi.

Türkiye'de de salgının başlamasıyla işçiler, kadınlar, LGBTİ+'lar, dezavantajlı gruplar ve ayrıca düşünce ve ifade özgürlüğü üzerinde büyük bir baskı ortamı oluşturuldu. Sermayenin pandemiyi en az zararla atlatmasına yönelik bazı tedbirler alınırken, işçiler ve ezilenlere yönelik saldırıyı dile getirmeye çalışanlar çeşitli yaptırımlarla karşı karşıya bırakıldı.

İşçiler ve çalışanlar

Pandeminin birinci yılı geride kalırken, üretimin durmaması adına sermayenin taleplerini yerine getiren hükümet, işçileri ve emekçileri salgın ile baş başa bıraktı. Ekonomik kriz giderek derinleşirken, milyonlarca işçi açlığın, sefaletin ve ölümün kucağına atıldı. Salgının hemen başında grev yasağı ilan eden hükümet, patronların işçileri ücretsiz izne çıkarmasına izin verdi. Bu süreçte sanayi işçilerinin neredeyse onda biri ücretsiz izne çıkarıldı. Dört işçiden biri, gelirinin dörtte birini kaybetti.

İktidar, virüsün yayılma hızının tavan yaptığı dönemlerde dahi "ne olursa olsun üretim sürmeli" anlayışını sürdürdü. Yaşamak için çalışmaktan başka çaresi olmayan insanlara alay edercesine "Evde kal!" çağrıları yapıldı, evde kalamayanlara neredeyse suçlu muamelesi yapıldı. İşçiler çalışmaya devam ederken özellikle

çok sayıda işçinin bulunduğu büyük işletmelerde aşılanma söz konusu dahi değildi ve işçiler böylece sürü bağışıklığına terk edilmiş oldu, "ölen ölür kalan sağlar bizimdir" mantığı işletildi.

Özellikle küçük işletmelerde çalışan on binlerce işçi açlığa ve sefalete terk edilirken, kısa çalışma ödeneği adı altında, işsizlik sigortası fonu da patronların yağmasına açıldı. "İşten atmalar yasaklanıyor" söylemleri eşliğinde gündeme getirilen torba yasayla, ücretsiz izin ve tazminatsız işten çıkarmaların önü açıldı.

Kod 29 ile işçi ve emekçilerin haklarını aramaları engellenmeye çalışıldı, sendikalaşmaya çalışan işçiler işten atıldı.

En büyük darbeyi de sağlık emekçileri yedi. Gereken önlemlerin yeterli bir şekilde alınmamasından ötürü hasta sayısının korkunç boyutlara ulaşması, sağlık kuruluşlarında çalışan çok sayıda emekçinin hastalanmasına, ölmesine neden oldu.

Okullar da anlamsız bir şekilde bir açılıp bir kapatıldı, çok sayıda öğretmen salgına feda edildi. Ve halen öğretmenlerin hepsi aşılanabilmiş değil.

Pandemi boyunca adı konmamış bir içki yasağı uygulandı, binlerce içkili lokanta ve barın çalışması keyfi olarak kısıtlanarak, buralarda çalışan müzisyenler,

ÇÖZÜM BİRLİKTE MÜCADELE

Salgında işçi sınıfı ve ezilenler üzerindeki baskıların artması, temel hak ve özgürlüklere yapılan saldırılar, basın ve ifade özgürlüğünün kısıtlanması, tüm bunlar direnişleri de harekete geçirdi.

Yasaklar ve engellemelere rağmen ülke genelinde çok sayıda işçi grevi ve eylemi gerçekleştirildi, bunların birçoğu kazanımla sonuçlandı. İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmasına, cinsiyet temelli toplum sisteminden kaynaklanan eşitsizliklere, kadın cinayetlerine karşı binlerce kişinin katıldığı eylemler yapıldı. Hak ve özgürlük ihlallerine karşı irili ufaklı sayısız basın açıklaması yapıldı, eylem gerçekleştirildi.

Sosyoekonomik krizin giderek derinleştiği, işçilerin ve emekçilerin açlığa ve sefalete mahkûm edildiği, paranın değerinin her gün düştüğü, milyonların gelecek kaygısıyla her yeni güne korkuyla uyandığı, bütün bunlara ilave olarak bir de yönetim krizinin yaşandığı, pandeminin her gün çok sayıda can aldığı bu günlerde işçilerin ve ezilenlerin üretimden ve hayatın içinden aldıkları güçle direnişe geçmeleri elzem hale gelmiştir.

Yaklaşan 1 Mayıs bunun için iyi bir fırsattır. İşçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ta yapılacak kitlesel bir direniş, hayatını çalışarak kazanan insanların öfkesini demokratik kazanımlar için harekete geçmeye kanalize edebilir.

Milyonların mücadelesi, dünyayı değiştirebilir.

garsonlar ve diğer işçiler kelimenin tam anlamıyla açlığa mahkûm edildi.

Salgınla birlikte "uzaktan çalışma" birçok sektörde yaygınlaşmaya başladı. Mesai saatlerinin esnekleşmesi, ulaşılamama hakkı, iş ile ilgili harcamaların kim tarafından karşılanacağı ve özel hayatın gizliliği uzaktan çalışma biçimlerinde öne çıkan sorun ve talepler haline geldi.

Kadınlar

Pandemiden en fazla etkilenen kesimlerden biri de kadınlar oldu. Uygulanan kapanma tedbirleri, toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak ev içi emeğin büyük kısmını üstlenmiş olan kadınların durumunu daha da ağırlaştırdı. Ev içi ve dışı erkek şiddetiyle birlikte kadın cinayetleri de artarak devam etti. 2020 yılında, 327 günde - en az - 253 kadın öldürüldü, 715 kadın şiddete maruz kaldı. Öldürülen kadınların yüzde 65'i eş, eski eş, sevgili tarafından; yüzde 48'i kendi evlerinde katledildi.

Bu korkunç tabloya rağmen, kadına yönelik şiddetin engellenmesini amaçlayan İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılması için düzenlenen kampanya pandemi döneminde de ve üstelik daha da kararlı biçimde devam etti. İstanbul Sözleşmesi, 11 Mayıs 2011'de İstanbul'da imzaya açılmış, 2014'te yürürlüğe giren sözleşmeyi ilk imzalayan ülke Türkiye olmuştu. 6284 sayılı "Ailenin korunması kadına karşı şiddetin önlenmesine dair" kanun da yine bu sözleşmeye dayanılarak (2012) çıkarılmıştı.

Ancak aradan birkaç yıl geçtikten sonra, İstanbul Sözleşmesi karşıtı sesler daha gür duyulmaya başlandı. 1 Haziran 2019 tarihinde, basına kapalı gerçekleşen Milli İrade Platformu iftarında, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, "İstanbul Sözleşmesi nas değildir. Bizim için ölçü değildir" dediği biliniyor.

Pandemide bir de İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılması gündeme geldi. 2 Temmuz 2020'de AK Parti Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş, katıldığı televizyon programında, İstanbul Sözleşmesi'nde parti olarak kalamayacaklarını belirtirken, "Nasıl sözleşmenin usulü yerine getirilerek imzalandıysa, aynı şekilde usulünü yerine getirerek bu sözleşmeden çıkılır" ifadelerini kullandı.

Kamuoyundaki tartışmalar sürerken, Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM), 1 Ağustos 2020'de resmi Twitter hesabından yaptığı açıklamada, İstanbul Sözleşmesi'ne destek verdiğini belirtirken, "Bu sözleşmenin eşcinsel yönelimleri meşrulaştırmasına sebep olduğunu iddia etmek ise en hafif tabirle kötü niyetliliktir" ifadelerini kullanıyordu.

Bundan sonra da İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili tartışmalar olanca hızıyla sürdürüldü. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde İstanbul'da yapılan ve binlerce kadın ile LGBTİ+'nın katıldığı gösteride İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmaması gerektiği vurgulandı. Ancak 20 Mart tarihinde "aile düzenini bozduğu, eşcinselliği meşrulaştırdığı" gibi gerekçelerle, bir cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle İstanbul Sözleşmesi'nden çıkıldığı ilan edildi. Bu karar başta İstanbul olmak üzere, Türkiye'nin 50'den fazla ilinde yapılan gösterilerle protesto edildi. Dünyanın her yerinden kadın örgütleri karara tepki gösterdi. O günden bu yana, İstanbul'un çeşitli yerlerine dev pankartların asılması da dahil, sözleşmenin kaldırılmaması için kadın ve LGBTİ+'lar tarafından büyük bir mücadele yürütülüyor.

LGBTİ+'lar

Pandemiyle birlikte LGBTİ+'lara yönelik büyük bir saldırı kampanyası başlatıldı. Salgının başladığı sıralarda, 20 Nisan 2020'de Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş, bir hutbe konuşmasında "İslam zinayı en büyük haramlardan kabul ediyor. Lutiliği, eşcinselliği lanetliyor. Nedir bunun hikmeti? Hastalıkları beraberinde getirmesi ve nesli çürütmesidir" diyerek hem pandeminin sorumluluğunu LGBTİ+'ların üzerine yıkmaya kalktı hem de onları nefret suçlarına açık hale getirdi. Nitekim Erbaş'ın sözlerinden sonra LGBTİ+'lara yönelik nefret söylemlerinde ve suçlarında yüzde 50'lere varan artış yaşandı.

29 Haziran 2020'de Kızılay Genel Başkanı Kerem Kınık, yasaklanan Onur Haftası'yla ilgili açıklamasında "İnsanlık onurunu çiğnetmeyeceğiz. Fıtratı ve çocuklarımızın ruh sağlığını koruyacağız. Sağlıklı yaradılışı bozan ve iletişim gücü ile anormali normal gibi gösterip pedofilik hayalleri çağdaşlık diye gencecik zihinlere zerk eden her kim olursa olsun mücadele edeceğiz. Yok öyle!" içerikli bir nefret söyleminde bulunarak, bir kez daha LGBTİ+'ları hedef haline getirdi.

9 Aralık 2020'de Ticaret Bakanlığı bünyesindeki Reklam Kurulu, güya tüketici şikâyetlerini dikkate aldığı bahanesiyle e-ticaret sitelerinde LGBTİ+ ve gökkuşağı temalı ürünlerin +18 ibaresiyle satışa sunulması gerektiğine karar verdi. Böylece LGBTİ+ simgeleri kriminalize edildi, LGBTİ+ varlığı tekrar hedef haline getirildi.

LGBTİ+'lara yönelik en kapsamlı saldırı ise Boğaziçi Üniversitesi'ne kayyım olarak atanan Melih Bulu'ya yönelik protestolarda yaşandı. Kampüsteki bir sergide yer alan görsellerden biri bahane edilerek, LGBTİ+'lara yönelik olarak İçişleri Bakanı Süleyman Soylu ve Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın da katıldığı bir nefret kampanyası başlatıldı, Boğaziçi Üniversitesi LGBTİ+ Çalışmaları Kulübü kapatıldı.

Daha sonra Cinsel Tacizi Önleme Komisyonu da lağvedildi. LGBTİ+ öğrencilere yönelik cadı avı başlatıldı, çok sayıda öğrenci gözaltına alındı, tutuklandı ve haklarında dava açıldı. Bu öğrencilere destek olmak için eylemlere katılanlar da gözaltına alındı, hatta eylemlere katılıp gözaltına alınanlara destek olmak için eylemlere katılanlar da aynı akıbete uğradı.

20 Mart 2021'de, üstelik bir gece yarısı, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı Resmi Gazete'de yayınlandı. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararının gerekçesini metnin "Türkiye'nin toplumsal ve ailevi değerleriyle bağdaşmayan eşcinselliği normalleştirmeye çalışan bir kesim tarafından manipüle edilmesi" olarak açıkladı.

Basın ve ifade özgürlüğü

Salgın sürecinde basın ve ifade özgürlüğüne yönelik bir saldırı dalgası da başlatıldı. İlk koronavirüs vakasının açıklandığı 11 Mart ile 21 Mayıs tarihleri arasında, İçişleri Bakanlığı Siber Suçlarla Mücadele Birimi, 1.105 sosyal medya kullanıcısının 'koronavirüsle ilgili provokatif paylaşımlarda bulunduğunu' açıkladı. Aralarından 510 kişi, ifadesi alınmak üzere gözaltına alındı. Bu, 'yalan haberler,' 'tahrik' veya 'korku ve panik yaratma' suçları ile mücadele bahanesiyle, pandemiye dair fikirlerin sosyal medyada dile getirilmesini engelleme anlamına geliyordu.

TIR Şoförü Malik Yılmaz, 28 Mart'ta yaptığı bir video paylaşımında, 'evde kal' mesajının kendisi için bir anlamı olmadığını şu sözlerle ifade ediyordu: "Diyorsunuz ya 'evde kal Türkiye', nasıl kalalım? Emekli değilim, memur değilim, zengin değilim. İşçiyim ben, tır şoförüyüm. Çalışmazsam ekmek yok. Elektriğimi, suyu, kirayı ödeyemem. Bunları ödememek zaten ölmekten daha beter. Ama beni bu virüs öldürmez, beni senin bu düzenin öldürür." Yılmaz, bu paylaşımın ardından gözaltına alındı.

Gazeteciler de aynı saldırı dalgasından payını aldı. Yalnızca 2020 yılının Mart ayında bile 17 gazeteci pandemi ile ilgili haberleri nedeniyle gözaltına alındı. Geçtiğimiz günlerde Uluslararası Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü (RSF) tarafından açıklanan 2021 Basın Özgürlüğü Endeksi'ne göre, Türkiye 180 ülke arasında 153. sırada yer alıyor.

2021'in başından bu yana, dokuz gazeteci ve medya çalışanı fiili saldırıya uğradı. En son Bursa Orhangazi'den radyo programcısı Hazım Özsu, "kullandığı ifadeleri beğenmediğini" söyleyen bir kişi tarafından öldürüldü.

HDP Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'na, attığı bir tweet nedeniyle "terör örgütü propagandası" yapmaktan 2 yıl 6 ay ceza verildi. Ardından milletvekilliği düşürülen Gergerlioğlu cezaevine konuldu. Hükümet, sosyal medya paylaşımlarına bir Demokles kılıcı muamelesi yaparak, ne kadar muhalif ses varsa kısmak istediğini, bu vahim örnekte bir kez daha ortaya koymuş oldu.

1915: DEVLETİN İNKÂRINA KARŞI YÜZLEŞME MÜCADELESİ SÜRÜYOR

OZAN T.

24 Nisan'ın, yani bundan 106 yıl önce bu topraklarda yaşayan 1.5 milyon Ermeni'nin yok edilmesine giden sürecin başladığı günün yıl dönümünde yine inkâra dair manzaralar gördük. Biden'ın hemen öncesinde Erdoğan'ı ilk kez telefonla araması, ertesi gün de resmî açıklamada 1915'i soykırım olarak nitelemesi, Türk milliyetçiliğinin tüm kanatlarının tepkisini çekti.

AKP-MHP koalisyonu, Kasım ayındaki ABD seçimleri öncesi Trump'ı destekliyordu. Biden'ın kazanmasıyla ilişkilerin gerileceği bekleniyordu. Hükümet yeni başkana da ılımlı mesajlar gönderse de beklendiği gibi oldu ve AKP'nin Rusya ile ABD arasında mekik dokuyan diplomasisi iflas etti. Cumhurbaşkanlığı, 2014'ten beri olduğu gibi, Türkiye Ermenileri Patriği Sahak Meşalyan'a "ılımlı" bir mesaj iletmiş, 1915'te hayatını kaybeden Ermenilerle ilgili taziye mesajı yayınlamıştı. Biden'ın açıklamasıyla birlikte hükümet katından yüksek perdeden inkâr açıklamaları geldi. Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, "Tarihimiz hakkında kimseden ders alacak değiliz" dedi. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun "Herhangi bir hukuki ve bilimsel meşruiyeti olmayan bu beyanı hükümsüz olarak kabul ediyoruz" ifadelerini kullandı. Devlet Bahçeli ise "1915 tehcir vakasıyla son yurdumuzun en az 100 yılı kurtarılmıştır. Bu stratejik kararlılıkta iradesi bulunan kahraman nesli rahmetle ve hürmetle anmak her vatanseverin, her milletperverin milli görevidir" diyerek 1915'te yapılanları sahiplendi.

Emperyalizm tartışması

Milliyetçiler Biden'ın açıklamasına karşı "antiemperyalist" soslu argümanlarla, ABD'nin tarihindeki katliamları ve savaşları öne çıkardılar. Oysa ABD'nin dünyanın hegemonik kapitalist gücü olarak tarihi boyunca işlediği suçlar, bir asır önce bu topraklarda olup bitenleri haklı çıkarmıyor. Birçok ülkeninki gibi Türkiye'nin de resmi tarihi inkârla dolu. Bunların en köklüsü ise 1915'e ilişkin geliştirilen tarih tezleri. Bunların hiçbir geçerliliği yok, milliyetçilerin iddia ettiği gibi "tarihçilere bırakılacak" bir durum yok. Tarihi gerçekler zaten ortada. Burada asıl büyük sorun, Türkiye'yi yönetenlerin, büyük bir insani trajediyi, yüz binlerce insanın mallarının gaspını içeren bir süreçle yüzleşmeyi reddetmeleri.

Muhalefetin ifşası

Diğer yandan, Biden'ın açıklamasının ardından, "demokrasi ittifakı" etrafında AKP-MHP'ye karşı birleşmesi istenen güçler, milliyetçi bir hattın etrafında yerli-milli koroya katıldı ve AKP-MHP'nin arkasına dizildi. CHP resmi sözcüleri, Ekrem İmamoğlu, İyi Parti, Deva Partisi, Gelecek Partisi tel tel döküldü. Hiçbiri yüzleşme çağrısı yapmazken, hükümete getirdikleri eleştiriler "inkâr politikasını güçlü bir şekilde yürütememesi" üzerineydi. Bu partiler Türk milliyetçiliği konusunda ülkeyi yönetenlerden farklı olmadıklarını bir kez daha ortaya koyarken, hepsi el birliğiyle yüzleşme çağrısı yapan HDP'ye yüklendiler.

Yüzleşme mücadelesi

Diğer yandan Türkiye'de her 24 Nisan'da olduğu gibi yüzleşme mücadelesi de bu yıl sürdürüldü. İki yıldır Taksim'de sokakta gerçekleştirilen anmalar yapılamıyor, ancak online etkinliklerle 1915'te kaybettiklerimiz anılmaya devam ediliyor. Bu yıl da DurDe platformu tarafından düzenlenen etkinlikte Ümit Kurt, Tamar Nalcı, Metin Karabaşoğlu ve Canan Şahin'in sunumlarıyla yapılan panelde 1915 ve bugün gelinen süreç ele alındı. Anma etkinliğinde basın açıklamasını okuyan Melek Ulagay Taylan, "Yüzleşme, sadece bir tarihsel felaketin tanınması anlamına gelmiyor, bugün nasıl bir toplumsal havayı soluyacağımızı belirleyecek bir adım olacak. Bu olmadan, yanıbaşımızdan koparılıp çekilen bir halkın evlatlarının acısının dinmesi sağlanamaz, acıların birikerek büyümesi engellenemez" ifadelerini kullandı.

24 Nisan 1915'de tutuklanan Ermeni aydınlar. Görsel: Nalan Yırtmaç.

24 Nisan anması Taksim, 2011.

Yüzleşme Türkiye işçi sınıfının çıkarınadır

DurDe'nin yanısıra DSİP, Nor Zartonk, HDP, İHD, birçok sol parti ve örgüt, bağımsız aktivistler, Boğaziçi'nde direnenler, LGBTİ+ ve kadın örgütleri 24 Nisan'da yüzleşme mücadelesini büyüttüler. Türkiye kapitalizminin kuruluşunun simgesel, tarihsel ve toplumsal süreci olarak ele alınması gereken 1915'te yaşananları doğru değerlendirmek, hem mevcut nefret ortamının geriletilmesi ve ırkçılığın yenilmesi hem de işçi sınıfının farklı etnik ve dini kökenlerden unsurlarının egemen sınıfa karşı mücadelede birleşebilmesi için mutlak bir zorunluluk. Emekçiler ancak hâkim Türk milliyetçisi argümanlardan koptukları ölçüde bağımsız bir hareket inşa edip kendi hakları için mücadeleyi yükseltebilirler. Irkçı ve milliyetçi argümanların yenilgiye uğratılması, bunun başarılmasında kritik bir yerde duruyor.

Hrant Dink'in 1990'larda başlattığı mücadele, dünyanın birçok yerine dağılan milyonlarca Ermeni'nin adalet arayışı, Türkiye'de de yankı buluyor ve resmi inkâr politikalarına karşı çıkanların sayısı her geçen gün artıyor. Özgürlükçü ve eşitlikçi bir muhalefet, Ermeni halkının bu büyük tarihsel acısını sahiplenerek, halkların eşit koşullarda kardeşliğini tesis etme yönünde adımlar atılarak kurulabilir.

SOLDA DURUM NEYDİ?

Sol partilerin de bir bölümü 24 Nisan'la ilgili açıklamalar yayımladı. Sol Parti, TİP, EMEP, TKH gibi partilerin açıklamalarında soykırımın adının konulamaması, genel geçer laflarla "halkların kardeşliği"nin vurgulanması ve "çıkar hesapları", "diplomatik pazarlıklar" gibi sözlerle hükümetin söylemlerine benzer ifadeler kullanmaları tepki çekti.

Solda başka bir dizi kurum ise 1915'in kurbanlarını anan açıklamalar yayımladı. 24 Nisanlarda Taksim Meydanı'nda yüzleşme mücadelesini başlatan kurumlar arasında olan DSİP'in açıklamasında şunlara yer verildi:

"Soykırımın üzerinden 106 yıl geçse de bu tarihle yüzleşmek bir zorunluluktur. Yüzleşme gerçekleşmediği için 10 yıl önce bugün Ermeni genç Sevag Şahin Balıkçı, zorunlu askerliği yaparken ırkçı bir er tarafından katledildi. 19 Ocak 2007'de Ermeni gazeteci Hrant Dink'in Agos gazetesinin önünde vurulduğu gibi. Sevag Balıkçı'yı anıyoruz. Hrant Dink'i anıyoruz. 24 Nisan'da kaybettiklerimizi anıyoruz. Bu acı hepimizin."

DÜZEN MUHALEFETİ NE DEDİ?

Meral Akşener: "Yüce Türk milletinin tarihinde başımızı öne düşürecek, utanılacak, saklanacak hiçbir şey de yoktur."

Ekrem İmamoğlu: "ABD yönetiminin 1915 olayları ile ilgili ifadelerini şiddetle kınıyorum. Bu büyük bir yanlıştır. Türkiye Cumhuriyeti'ni töhmet altında bırakmaya yönelik bu ve benzeri kararlar tarafımızca yok hükmündedir."

Mansur Yavaş: "Siyasi çıkar peşinde olan devletlerin öncelikle kendi tarihlerine bakmasını tavsiye ediyor, yapılan açıklamaları şiddetle kınıyorum."

Deva Partisi: "ABD Başkanı Joe Biden'ın, iç politika kaygılarıyla tek yanlı bir tarih okumasına dayanan 'soykırım' ifadesini kullanmasını güçlü bir biçimde kınıyoruz."

Gelecek Partisi: "Bu haksız ve hasmane açıklama karşısında yetkili makamlarca yapılacak diplomatik girişimlere ve atılacak doğru adımlara destek vereceğiz ve milli dayanışma içinde olacağız"

PANDEMİ BAHANESİYLE 1 MAYIS YASAKLANAMAZ

ÇAĞLA OFLAS

AKP-MHP koalisyonu sokakların sesinin biraz yükselmesi karşısında, pandemi yasaklarına sığındı. Önce "128 milyar dolar nerede?" ve "İstanbul Sözleşmesi" pankartları yasaklandı. Ardından işçilerin her türlü kitlesel etkinlikleri yasaklandı. Pandemi gerekçesiyle işçilerin her türlü eylem ve etkinliğini yasaklayan AKP'nin, kapalı salonda, maske, mesafe kuralına uyulmadan yapılan genel kuruluna 17 bin kişi katılmıştı. Cumhur ittifakı temsilcileri lebalep dolu cenaze törenleri yapabilirken, 1 Mayıs'a çağrı yapan işçilere "pandemi yasakları gerekçesiyle" müdahale edildi, işçiler gözaltına alındı.

İktidarın ifade, örgütlenme ve gösteri özgürlüğüne yönelik hak gasplarının pandemiyle mücadeleyle bir ilgisi yok. Gerçekten işçilerin sağlığı düşünülse, sendikaların bir yıldır talep ettiği, 28 gün tam kapanma çağrılarına kulak verilir; tüm çalışanlara ücretli izin, ekonomik ve sosyal korunma sağlanırdı. Yaygın test ve aşı politikasıyla da pandemi krizinin üstesinden gelinebilirdi.

Pandemiyi fırsata çeviren iktidar, patronlara teşvik üstüne teşvik yağdırıp, işsizlik fonunu bile patronların yararına kullandırırken, işçi sınıfına yasak üstüne yasak yağdırmakta. Patronlara her şey serbest, aşısız, korunmasız çalışan milyonlarca işçiye hafta sonları ve akşam saat 19.00'dan sonra sokağa çıkmak yasak. İktidar kongreleri, cenazeleri lebalep doldururken işçilere 1 Mayıs kutlamaları yasak!

İktidarın çifte standartları ve patronların pervasızlığı işçi kitlelerinde öfkeyi büyütüyor. Bu öfke harekete geçirilebilirse ilk fırsatta yasakçıları yenip, daha öncekiler gibi tarihin çöplüğüne gönderecektir. Baskılarla geçen, sıkıyönetim, OHAL ve darbe koşullarında bile 1 Mayıs kutlamaları engellenemedi. Geçen yıl işyerlerinde yapılan 1 Mayıs kutlamaları bu yıl daha güçlenecektir. İşçi sınıfı yaşam hakkı, güvenceli çalışma, sınırsız ifade ve örgütlenme özgürlüğü için işyerlerini 1 Mayıs alanına çevirecektir.

İşçiden alınıp, patronlara veriliyor

İşçi sınıfı, çöken ekonomi ve günde 60 bin insanın enfekte olduğu pandemi koşullarında tam bir yaşam mücadelesi vermekte. Fazla söze gerek yok; pandemi haritası sınıfsal tüm gerçekliği ortaya seriyor. İşçi sınıfının yaşadığı tüm semtler kıpkırmızı. Sağlık, eğitim gibi en temel hizmetlere ulaşamayan işçiler, üst üste gelen zamlar nedeniyle temel gıdalara bile ulaşmakta güçlük çekiyorlar. İşten çıkarmalar sözde yasak ama 200 bin işçi Kod 29 bildirimiyle, ahlaksızlıkla suçlanıp, tazminatsız işten atıldı. İşsizlik rakamları 10 milyonu aşarken, henüz işini kaybetmemiş milyonlarca işçi sefalete mahkûm edilmiş, milyonlarca insan ücretsiz izin ödeneğine mahkum edilmiş durumda.

İktidar sendikal faaliyetlere yasaklama getirip, her türlü gösteri ve toplanma özgürlüğünü keyfi bir biçimde gasp ederken, patronların kârı için her türlü güvenceden yoksun milyonlarca emekçinin canı pahasına, "çarklar dönecek" demekte ısrar ediyor. Demokratik alanlara yapılan tüm saldırılar, örgütlenme, toplanma ve ifade özgürlüğü üzerindeki kısıtlamalar sermayenin işçi sınıfını sınırsızca sömürmesi için gerçekleşmekte. İktidara sırtını dayayan patronlar dizginsiz sömürü ortamından sonuna kadar faydalanmaktalar. Son bir yılda Türkiyeli dolar milyarderlerinin serveti yaklaşık 15 milyar dolar artarak, 53,2 milyar dolara çıktı. Türkiyeli 26 dolar milyarderinin servetindeki artış ortalama döviz kurları ile yaklaşık 127 milyar lira oldu.

AKP DÖNEMİNDE GREV YASAKLAMALARI 2003-2020
194 Bin İşçinin Grevi Yasaklandı

Yıl/Dönem	İşyeri/İşletme	Gerekçe	İşçi Sayısı	Sendika	İşkolu
2003	Petlas A.Ş.	MG	350	Petrol-İş	Lastik
2003	Şişecam	MG	5.000	Kristal-İş	Cam
2004	Şişecam	GS+MG	5.000	Kristal-İş	Cam
2004	Pirelli, Good Year, Brisa	MG	5.000	Lastik-İş	Lastik
2005	Erdemir Madencilik AŞ	MG	400	T. Maden-İş	Maden
2014	Şişecam	MG	5.800	Kristal-İş	Cam
2014	Çayırhan ve Çöllolar Kömür İşl.	GS+MG	1.500	T. Maden-İş	Maden
2015	MESS Grup TİS	MG	15.000	Birleşik Metal-İş	Metal
2017 (OHAL)	Asil Çelik	MG	600	Birleşik Metal-İş	Metal
2017 (OHAL)	EMİS Grup TİS Kapsamı	MG	2.200	Birleşik Metal-İş	Metal
2017 (OHAL)	Akbank	EFİ	14.000	Banksis	Bankacılık
2017 (OHAL)	Şişecam	MG	6.500	Kristal-İş	Cam
2017 (OHAL)	Mefar İlaç	GS	500	Petrol-İş	İlaç
2018 (OHAL)	MESS Grup TİS	MG	130.000	Türk Metal, Birleşik Metal, Çelik-İş	Metal
2018 (OHAL)	Soda Kromsan-Şişecam	MG	890	Petrol-İş	Kimya
2019 (CBK)	İzban	ŞTTHB	342	Demiryol-İş	Taşımacılık
2020 (CBK)	Soda Sanayii AŞ	GS+MG	557	Petrol-İş	Kimya

Grev Erteleme Kararname Sayısı: 17
Grevi Yasaklanan İşçi Sayısı: 194.039
DİSK-AR tarafından Hazırlanmıştır

Kısaltmalar: MG: Milli Güvenlik, GS: Genel Sağlık, EFİ: Ekonomik ve Finansal İstikrar, ŞTTHB: Şehir İçi Toplu Taşıma Hizmetlerini Bozucu, TİS: Toplu İş Sözleşmesi, CBK: Cumhurbaşkanı Kararı

AKP iktidarları 17 grevi "erteleme" yoluyla yasaklamış durumda. OHAL koşullarında 7 grevi yasakladı. 2018 yılında ise 130 bin metal işçisinin 179 işyerinde örgütleyeceği grev Cumhurbaşkanı tarafından yasaklandı.

MÜCADELENİN İÇİNDEN
Faruk Sevim

ÇOCUK İŞÇİLİĞİ YASAKLANMALI

Dünyada ve Türkiye'de önemli bir sorun var: çocuk işçiliği. Çocuk; on sekiz yaşını doldurmamış kişiyi ifade eder. ILO'ya göre çocuk işçiliği; çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimlerine zarar verici işlerde istihdam edilmesidir.

Dünyada bugün itibarıyla 152 milyon çocuk işçi var ve bu çocukların 73 milyonu tehlikeli işlerde çalıştırılıyor. Türkiye'deki tablo ise daha da vahim.

TÜİK rakamlarına göre 720 bin çalışan çocuk var. Ayrıca sayısı 500 bini bulan, tümüyle kayıt dışı çalışan başta Suriyeliler olmak üzere çeşitli göçmen çocuk işçiler var. İşçi çocuklara dahil edilmeyen 400 bine yakın çırak ve 1 milyon 160 bin civarında stajyer ve meslek eğitimi gören öğrenci çocuk işçi var. Sonuçta Türkiye'de 2 milyonu aşkın çocuk işçi çalıştırılıyor.

Türkiye'de çalışmasına izin verilen 15-17 yaş aralığındaki her altı çocuktan biri işçi. İSİG verilerine göre 2013-2020 yılları arasında en az 454 çocuk işçi, iş cinayetlerinde öldü. İş cinayetlerinde yaşamını yitiren bu çocukların 151'i 15 yaş altında, yani çalışması yasak olan yaş grubunda. İş cinayetine kurban giden otuz işçiden biri çocuk işçi. Sırf bedava ya da ucuz iş gücü elde etmek uğruna binlerce çocuğun hayatı tehlikeye atılmakta.

Çocuk işçiler sorunu ile sistematik bir şekilde mücadele edilmediği ve sebepler ortadan kaldırılmadığı için bu sayı sürekli yükseliş gösteriyor. Yaşanan ekonomik sıkıntılar, eğitim sistemindeki tutarsız değişiklikler ve ailelerdeki gelecek kaygısı çocuk işçiliğinin yaşını gitgide düşürüyor.

2012 yılında yasalaşan 4+4+4 yasası ile zorunlu ilköğretim 6-13 yaş aralığına çekilince, çocuk işçiliğinin yaygınlaşma yaşı da fiilen 13'e düşmüş oldu. Salgın döneminde imkânları olmadığı için uzaktan eğitime katılamayan milyonlarca çocuğun bir bölümü işçiliğe başladı.

Korunmasız ve güvencesiz bir şekilde çalışma hayatında olan işçi çocukları korumak öncelikli olarak devletin görevidir ancak bu alanda mücadele etmek de insanlığın, çocuklara borcudur. Tehlikeli ve sömürüye dayalı çocuk işçiliğine son verilmeli, çocukların öncelikli olarak yaşam haklarının korunması sağlanmalı, eğitim haklarına kavuşturulması ve toplumsal hayata öz güvenli bireyler olarak katılması için tüm imkanlar kullanılmalıdır.

MARKSİZM 2021: KAPİTALİZME MEYDAN OKUYANLARIN PLATFORMU

Türkiye'de Marksizm toplantıları 30 yıldır örgütleniyor. Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin kurucu kadroları Türkiye'de devrimci bir partinin örgütlenmesi için kolları sıvadığında ve Doğan Tarkan gibi sürgündeki bazı aktivistlerin sürgünü sona erdiğinde ilk kez 1990 yılında İstanbul'da yapılmıştı.

Marksizm toplantıları yaklaşık 40 ülkede işçi sınıfının enternasyonalist örgütlenmelerinin inşa edilmesi için mücadele eden, benzer politikaları savunan Uluslararası Sosyalist Akım'a dahil devrimci örgütlerin inşa ettiği toplantılardır.

Bu toplantılar Marksist geleneğin temellerini savunuyor. Özellikle Türkiye gibi ülkelerde Marksist fikirlerin üzerini örtmeye yarayan Stalinist köklü geleneklerin, Kemalist milliyetçiliği ilerici bir fikir gibi savunan ulusalcıların ve reformlarla sistemin köklü bir şekilde değiştirilebileceğini savunan eğilimlerin bütününden farklı, devrimci fikirlerin tartışıldığı bu platformun yıllardır sürdürülüyor olması çok önemlidir.

Her yıl küresel ölçekte yaşanan sarsıcı gelişmelerle Türkiye'nin dünya ekonomisinin ve siyasal ilişkilerinin kopmaz bir parçası olarak yaşadığı sert türbülansların tartışıldığı ve her politik gelişmeye işçi sınıfının bakış açısından yaklaşılan Marksizm toplantıları, son iki yıldır online platformlarda örgütleniyor.

Bunun nedeni, pandeminin yıkıcı etkileri nedeniyle hem yoldaşlarımızın hem de toplantılarımıza katılan dinleyicilerin hayatlarını önemsiyor olmamız. Lebalep toplantılarla pandeminin yayılma hızını artıran iktidar çevreleri giderek bir işçi sınıfı hastalığı halini alan Covid-19 salgınının yıkıcı boyutlarının asli sorumlularıdır.

Marksizm 2021, pandemi boyunca yaşananların kapitalizmin akıl dışılığını gösterdiğini ele alacağımız toplantılara da sahne olacak. Sekiz toplantıda yaklaşık 30 konuşmacı "Pandemi koşullarında sosyalizm mücadelesi"nden Kürt sorununda yeni bir barış sürecinin dinamiklerinin neler olduğuna, faşizm-popülizm tartışmalarından uluslararası işçi mücadelelerinin deneyimlerine, LGBTİ+'ların mücadelesinin öneminden otoriter rejimlerin niteliğine, işçi sınıfının mücadele tarihinin deneylerinden güncel özgürlük mücadelelerine, oradan sinemada adalet arayışları, göçmenlerin yaşam mücadelesi ve ırkçılığa karşı küresel eylemlerin önemine kadar bir dizi başlığı ele alacak.

Marksizm 2021'deki tartışmalar bir yandan dünya çapında hastalığa yüz binlerce işçinin ve yoksulun kurban verildiği ama öte yandan ezilenlerin kapitalizmin çok yönlü krizlerine karşı küresel öfkesinin sahneye çıktığı şartlarda yürütülecek.

Geçen sene ABD'de, pandeminin yanı sıra bir de Trump vardı ve George Floyd bir polis tarafından katledilmişti. Trump yenildi ve George Floyd'u öldüren katil polis tüm suçlamalardan ceza yedi. Bu, ABD'deki ırkçılığa karşı mücadelenin bir zaferi olarak görülmelidir.

Her ülkede, pandeminin idare edilme şekline, ekonomik krize çözüm diye üretilen politikalara ve iklim krizinin yarattığı yıkıma karşı var olan öfke günden güne büyüyor.

Kapitalizm tüm gezegeni, tüm canlı yaşamını yıkıma uğratıyor.

Fakat yıkım ne kadar küreselse kapitalizme karşı öfke de o kadar küresel!

Kadın düşmanları varsa cinsiyetçiliğe karşı mücadele veren dev bir kadın hareketi de var dünyada.

Irkçılar varsa göçmenlerle dayanışma hareketi de var ve git gide daha iyi örgütleniyor.

Patronları kollayan iktidarlar varsa işçi sınıfının zaman zaman yüz milyonlarca işçinin katılımıyla örgütlediği grev hareketleri de var.

Kapitalist sistem, bu sistemi korumaktan başka hiçbir işlevleri olmayan kibirli otoriter rejimlerle, sağcı iktidarlarla birlikte her gün iyiden iyiye teşhir oluyor.

Türkiye'de de bu mücadeleler siyasi mimarideki tüm sağcılığa rağmen sürüyor. Karadeniz'de Cengiz Holding'e karşı direnişten 24 Nisan'da 1915'te öldürülen Ermenilerin anısına düzenlenen anmaya, kadınların İstanbul Sözleşmesi'ni savunan eylemlerinden irili ufaklı işçi direnişlerine kadar, kitlelerde biriken öfkeyi bütünüyle yansıtmaktan uzak olsa da toplumsal kızgınlığın sayısız tezahürüne şahit oluyoruz.

Adaletsizliğe karşı adaleti, baskılara karşı özgürlüğü, çürümeye karşı dayanışmayı savunan milyonlarca kadın-erkek işçinin öfkesi, tencerenin patlama noktasına geldiği bir basınç biriktirmiş vaziyette.

İşte Marksizm 2021 de böyle bir ortamda, tüm başlıkları ve antikapitalist bir alternatifin ne anlama geldiğini, bu alternatifin hangi politikalarla, nasıl inşa edilebileceğini tartışacağımız, solun en büyük tartışma platformu olarak örgütleniyor.

Gelin hep birlikte tartışalım, konuşalım. Kapitalizme meydan okuyan bir hareketi hep birlikte inşa edelim.

İKLİM ZİRVESİ PALAVRALARI

TUNA EMREN

ABD ev sahipliğinde, Joe Biden tarafından düzenlenen İklim Zirvesi'nde liderler yine krizi hiç anlayamadıklarını gösterdiler.

Ama önce acı tabloyu özetlemeye çalışayım. İklim krizi hızlanıyor, krizin vahametini artıran kritik eşikler bir bir geçiliyor ve geri dönüşü mümkün olmayan bu eşiklerde devreye giren sistemsel döngüler ısınmayı daha da hızlandırıp artırmaya devam ediyor. Uzmanlara göre, bu hızla devam edersek 2049'da atmosferdeki CO_2 yoğunluğu öyle artacak ki artık frene basmak için geç kalacak, yaşanamaz bir dünyaya ilerlemek zorunda kalacağız.

Gelelim zirveye... 22-23 Nisan'a damgasını vuran zirvede ABD, emisyonlarını 2030'a dek – 2005 seviyesine kıyasla – yarı yarıya azaltma taahhüdünde bulundu. Japonya 2030'a kadar – 2013'e kıyasla – yüzde 46, Kanada ise aynı tarihe kadar – 2005'e kıyasla – yüzde 40-45 azaltıma gideceğini bildirdi. Çin 2030 taahhüdü vermedi, 2060'ta emisyonlarını sıfırlayacağını söyledi; Brezilya da aynı palavrayı tekrarlayarak tarihi 2050'ye çekti. Güney Kore, detaylarını vermediği bir 2030 azaltım hedefi olduğunu belirtti; Putin'in dolambaçlı ifadelerinden anlayabildiğimiz kadarıyla Rusya da azaltım yapmayacağını duyurdu.

Erdoğan'ın Millet Bahçeleri, Cengiz Holding'in orman talanı

Zirvedeki konuşmasında Erdoğan tek bir gerçek taahhütte bulunmazken Millet Bahçeleri ile övündü. O sırada kömür madeni uğruna (Cengiz Holding tarafından) ormanları katledilen İkizköylülere, Akbelen Ormanı'nı kurtarmak için sürdürdükleri barışçıl direnişlerinde biber gazıyla saldırılıyordu. Yine Cengiz İnşaat'ın göz diktiği Rize, İkizdere'de yapılmak istenen taş ocağına karşı "ormanlarımızı vermeyeceğiz" diyerek direnen bölge halkı da jandarma tarafından ablukaya alındı, kolluk güçleri, insanları evlerinde kalmaya zorladı.

İşte Erdoğan, tam da bunlar yaşanırken, son 18 yılda orman varlığını 2 milyon hektar artırdık, diyor, HES'leri ve hiçbir işe yaramayan Millet Bahçelerini övüyor, Türkiye'nin tarihsel sorumluluğu olmadığını söylüyordu ama şu gerçek artık gizlenemez durumda: Kömür, doğalgaz ve petrol ile ilerlemeye kararlı olan AKP iktidarı, Türkiye'yi son 20 yılın en yüksek karbon salımı yapan ülkeleri listesinde üst sıralara yerleştirdi, krizin sorumlularını destekledi, faturasını halka ödetti, ormanları katleden Cengiz İnşaat'ın vergi borçlarını sildi (yeter ki Mehmet Cengiz'in yüzü gülsün!), orman varlıklarını binlerce maden ve taş ocağı ruhsatıyla talana açtı.

Kriz böyle mi yönetilir?

İklim aktivisti Greta Thunberg, zirvede yine gerçekleri ortaya sererek krizi görmezden gelen liderlere; bu işten şimdilik sıyrılıyor olabilirsiniz ama zamanı gelince hesabını sorarız, diyordu.

Liderlerin verdiği azaltım taahhütleri yetersiz, politikaları da bizlerle dalga geçercesine fosil yakıt endüstrisinin desteklenmesine dayanıyor. En iddialı hedefi ortaya koyan İngiltere'nin 2030 itibarıyla yüzde 68'lik emisyon azaltımı taahhüdü bile gülünç derecede kifayetsiz çünkü İngiltere 2030'a 'sıfır karbon' taahhüdü ile girebilecek güç ve kapasitede. Örneğin İşçi Partisi'nin Corbyn önderliğinde hazırladığı Yeşil Yeni Düzen yol haritasında şöyle söyleniyordu: "Britanya 2050'ye kadar net sıfır karbon hedefini tutturabilirse (diğer ülkelerin de aynı hedefe ulaştığını varsayarsak) ısınmayı 2100'de 1,5°C ile sınırlamak için %50 şansa sahip oluruz."

Bu, muazzam bir risk alınacağı anlamına gelir. Yani açıkladıkları en yüksek azaltım hedefleriyle bile bize yalnızca yüzde 50'lik bir kurtuluş ihtimali sunuyorlar. Bu kabul edilebilir mi? Ya bir geleceğiniz olacak ya da olmayacak, haydi yazı tura atıp görelim demekten farksız.

Cengiz Holding'in, Rize İkizdere'de bulunan İşkencedere Vadisi'nde yapmak istediği taş ocağı çalışmalarına direnen köylüler.

İklim adaletini savunuyoruz

Tıpkı dünyanın beşinci en zengin ekonomisi olan İngiltere gibi, tarihsel karbon emisyonları açısından yükümlülük taşıyan, refah seviyesi ve dönüşüm kapasitesi yüksek tüm ülkelerin istisnai bir sorumluluk üstlenmeleri gerekir. Böylece, emisyonlara en az katkıyı yaptığı halde iklim krizinin etkilerini en fazla hissedecek az gelişmiş ülkelere, kendilerini geliştirme ve dönüştürme fırsatı tanınır – ki buna da iklim adaleti diyoruz.

Kaldı ki bu ülkelerin bir de tarihsel sorumlulukları var. Küresel emisyonların dağılımı ve karşı karşıya kaldığımız kriz hem ülkeler özelinde hem de uluslararası düzeyde şahit olunan sosyo-ekonomik adaletsizliğin bir sonucudur. Örneğin İngiltere'nin küresel karbon emisyonlarına ve ekolojik sorunlara katkısı, nüfusuna ve kapladığı alana kıyasla öyle orantısız ki bu durum onu "tarihsel ölçekte kişi başına düşen emisyon miktarları" açısından en tepeye taşıyor. Aynı eğilim tüm gelişmiş ülkelerde mevcut. Hepsi bir araya geldiklerinde küresel nüfusun yüzde 20'sini oluşturdukları halde, 1850'den bu yana gerçekleşen emisyonların yüzde 70'inden sorumlular. Ve böylesi kifayetsiz azaltım taahhütleriyle etki yaratabilecekmiş gibi davranıyorlar.

Thunberg, herkesi mücadeleye çağıran konuşmasında "vazgeçmeyeceğim" diyordu. Bizler de vazgeçmiyoruz. Bu krizden çıkış için bize sadece yarı yarıya şans tanıyan kapitalist yönetimlerin insafına bırakılmayı kabul etmiyoruz.

Atmosferdeki karbondioksit fazlasının dörtte biri, iklim zirvelerinin yürütüldüğü 2004-2016 yılları arasında gerçekleşti. Emisyonları azaltmıyor, artırıyorlar. Öyleyse artık bu düzene son verilmesi gerekiyor ki bir geleceğimiz olabilsin.

Ya gelecek ya kapitalizm, ikisinden biri gidecek.

SOSYALİST TARTIŞMALAR DEVAM EDİYOR

DEVRİMCİ SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ

"PANDEMİDE ÇALIŞAN KADINLARIN SORUNLARI"

27 Nisan Salı, 20:30, Skype

Konuşmacı:
Esra Akbalık

Skype: https://join.skype.com/bcGDkDOAqDD7

Etkinlik sayfası: https://fb.me/e/Z4mEop2o

"KRİPTO EKONOMİ, MARKSİST BİR ANALİZ"

30 Nisan, Cuma, 20.30, Skype

Konuşmacı:
Cemal Yardımcı

Skype: https://join.skype.com/bcGDkDOAqDD7

Etkinlik sayfası: https://fb.me/e/1GOy3Jch5

"TÜRKİYE'DE DARBELER TARİHİ"

29 Nisan Perşembe, 20:30, Skype

Konuşmacı:
Volkan Akyıldırım

İletişim: 0534 351 4463
Skype: burak.budem_1
Etkinlik sayfası: https://www.facebook.com/events/364716238259105

"SÖMÜRÜSÜZ BİR YAŞAM İÇİN: HAYVAN HAKLARI"

30 Nisan, Cuma, 20.30, Skype

Konuşmacı:
Dila Ak

İletişim: 0533 447 97 09
Skype: ozdesozbay
Etkinlik sayfası: https://www.facebook.com/events/324322085775493/

DEVRİMCİ ANTİKAPİTALİST HAFTALIK GAZETE

sosyalist işçi

Z Yayıncılık ve Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti. • Sorumlu Yazışleri Müdürü: Meltem Oral • Adres: Serasker caddesi, Nergis Apt, No:88, Kat: 3, Kadıköy, İstanbul • Baskı: Akademi Matbaacılık: Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi, C Blok, No: 230, Topkapı/İstanbul - Tel: 0212 493 24 67-68-69
Yerel süreli yayın, haftada bir yayınlanır • www.sosyalistisci.org

GARO PAYLAN'A IRKÇI TEHDİT

İstanbul Milletvekili Ümit Özdağ, 24 Nisan tartışması üzerinden HDP Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ı hedef aldı.

Paylan, Twitter üzerinden yaptığı açıklamada, "106 yıl sonra, Soykırımın mimarı Talat Paşa isimli caddelerde yürüyoruz. Talat Paşa isimli okullarda çocuklarımızı okutuyoruz. Almanya'da bugün Hitler isimli caddeler olsaydı, Hitler isimli okullarda çocuklar okusaydı nasıl bir Almanya olacaksa, öyle bir Türkiye'de yaşıyoruz" diye yazmıştı.

Paylan'ın paylaşımını alıntılayan Özdağ, "Terbiyesiz tahrikçi adam. Çok memnun değilsen çek git cehennemin dibine. Talat Paşa vatansever Ermenileri değil senin gibi arkadan vuranları sürdü. Sen de zamanı gelince bir Talat Paşa deneyimi yaşayacaksın ve yaşamalısın" ifadelerini kullandı. Garo Paylan'ı destekleyenler bir destek mesajı kaleme aldılar. Mesajda şu noktalar vurgulanıyordu:

"Garo Paylan'ın yanındayız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin seçilmiş vekili Garo Paylan'I hedef gösterenleri tanıyoruz, biliyoruz. Ölüm tehditlerini, 'bir gece ansızın gelebiliriz' diyenleri, Talat Paşa'yı 'anarak' ölüm ve sürgün tehdidi savuranları görüyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi dahil olmak üzere, bütün devlet kurumlarını derhal göreve davet ediyor, anayasal güvence altında olan can güvenliği konusunda tutum almaya çağırıyoruz. Artık yeter! Tarihin tekerrür etmesine izin vermeyeceğiz."

Nefret söylemi ve hedef gösterme

Ümit Özdağ, Suriyelilere yönelik ırkçı yaklaşımlarıyla sık sık gündem olan birisi. İktidara yönelik muhalefetinin temel stratejisi, Türkiye'de olumsuz her gelişmenin sorumlusu olarak göçmenleri suçlamak. Kullandığı Neonazi yöntemlerin esasını göçmen düşmanlığı oluşturuyor. Fakat 24 Nisan'ı "öteki" olarak gördüğü, kodladığı herkese nefret kusmak için bir fırsata çevirmiş görünüyor.

Bu, Garo Paylan'ın maruz kaldığı ilk hedef gösterilme değil. Daha önce 2016 yılında Meclis Anayasa Uzlaşma Komisyonu'nda dokunulmazlık görüşmeleri sırasında AKP'li ve HDP'li vekiller arasında yaşanan kavgada Garo Paylan'a yönelik ağır bir saldırı gerçekleşmişti. O zamanki saldırıyı Paylan şöyle anlatmıştı:

"Adalet Bakanı, 'Bir önceki komisyon toplantısında HDP'li vekiller ve danışmanları şiddet uyguladılar' dedi. Ben de 'Hayır uygulamadılar' dedim. Ağzımdan çıkan tek cümle bu. Ondan sonra saldırı başladı.

Beni hedefe koydukları net şekilde anlaşılıyor. Gayet planlı olarak birçok vekil üstüme saldırdı. Direkt hedef alındım ve 20-30 saniye içinde yaklaşık 100 tane falan tekme yumruk yedim."

Geçtiğimiz yıl ise Azerbaycan-Ermenistan sınırında yaşanan çatışmalara ilişkin bazı kurumların gazetelere verdiği ilanlarda Garo Paylan ihanetle suçlanarak hedef gösterilmişti. Buna karşı binden fazla insan Paylan'la dayanışmalarını ilan eden bir imza kampanyası yapmıştı.

Garo Paylan'a yönelik hedef göstermenin, kışkırtmaların ne anlama geldiğini çok iyi biliyoruz. Faşistler derin güçlere, tetikçilere ve organize suç örgütlerine bu türden hedef göstermelerle mesajlar yolluyorlar. Ortada, masum bir sosyal medya mesajı, bir boşboğazlık yok.

Apaçık bir hedef gösterme, tehdit ve bir nefret cinayetine temel yaratma girişimi var.

Garo Paylan daima ezilenlerin yanında yer alan Ermeni bir sosyalisttir.

Elinizi çekin! Dokunmayın!

DEVRİMCİ ANTİKAPİTALİST HAFTALIK GAZETE
sosyalist işçi
Dijital sayı 7 Ekim 2020 sosyalistisci.org
13

IRKÇILIĞI DURDURACAĞIZ

BARIŞIN VE GARO PAYLAN'IN YANINDAYIZ!

YANINDAYIZ GARO PAYLAN

Milletvekili Garo Paylan fikirlerini dile getirdiği için nefret söylemiyle hedef gösterildi, düşmanlaştırıldı.
Bu tür hedef göstermelerin yol açtığı faşistlerin ve yıkımlara defalarca tanık olduk.
Bu yüzden hep birlikte, bir kez daha vurguluyoruz:
Garo Paylan yalnız değildir.

#GAROPAYLANYALNIZDEĞİLDİR
#YANINDAYIZGAROPAYLAN

Tüm baskıların yanında, HDP'nin Ermeni milletvekili Garo Paylan özel olarak hedef alınıyor. Azerbaycan-Ermenistan çatışmalarında barıştan yana tutum alan Paylan, hedef gösterildi. Bu milliyetçi kışkırtmalara karşı "ben her zaman barışın yanında durdum. Ege meselesinde de Kürt meselesinde de Karabağ meselesinde de barışçı çözümün yanında durdum" diyen Paylan'la dayanışmak için başlatılan imza kampanyasına yüzlerce insan destek verdi.

KAFKASLAR'DA KALICI BARIŞ İÇİN... VOLKAN AKYILDIRIM sayfa 8

BİYOÇEŞİTLİLİK KRİZİ VE LİDERLERİN GÖSTERMELİK ADANIŞI TUNA EMREN sayfa 10

ÖNCE ZOOM'A GİR, SONRA DEZENFEKTAN ÜRET ŞAFAK AYHAN sayfa 11

GÖRÜŞ
Roni Margulies

YENİ BİR AHLAK ANLAYIŞI

Biraz geç kaldım galiba, atı alan Üsküdar'ı geçti.

Biden'ın soykırım demesini engellemek için mükemmel bir yöntem gelmişti aklıma. Fakat her şey çok hızlı oldu, ben de tam o sırada ufak bir sağlık sorunu yaşadım, önerimi gerekli mercilere iletemeden iş işten geçti.

Yine de, önümüzdeki yıl aynı mesele tekrar gündeme geleceğine göre, aklıma gelen yöntemi kayıtlara geçmek isterim.

Soykırımı gündeme getiren Batılı politikacılara karşı her yıl güzide devlet büyüklerimiz çok temel ve çok haklı bir itirazı dile getirir. Bu itiraz çeşitli şekillerde ifade edilir, ama özü şöyledir:

"Ne var lan, ne konuşuyorsunuz, siz de soykırım yaptınız, siz de öldürdünüz!"

Örneğin bu yıl Saadet Partisi başkanı Temel Karamollaoğlu, yaptığı bir açıklamayla bu itirazın güzel bir örneğini sundu.

Haberlere göre Karamollaoğlu, "Bugün Türkiye'yi sözde 'Ermeni Soykırımı' ile itham eden Amerika'yı bütün dünyanın Vietnam'da, Afganistan'da ve Irak'ta eline bulaştırdığı milyonlarca mazlumun kanından tanıdığını belirtti."

Şöyle dedi sonra: "Kendi tarihini Kızılderililere yaptığı soykırımla başlatan Amerika, ülkemizi sözde soykırımlarla itham edecek en son ülkedir."

Harika! Ayağa kalkıp alkışlamak geliyor insanın içinden!

Karamollaoğlu Biden'a ve Amerika'ya diyor ki, siz Vietnam'da, Afganistan'da ve Irak'ta milyonlar öldürdünüz, kendi tarihiniz zaten Kızılderili soykırımıyla başlıyor, demek ki bize hiçbir şey diyemezsiniz.

Aynı şeyi geçmişte çeşitli büyüklerimiz çeşitli ülkelere söyledi: Siz Hindistan'da neler neler yaptınız, siz Afrika'da çok kan döktünüz, bizi ne hakla eleştiriyorsunuz?

Çok doğru. Ama ufak bir kaygım var.

Bu laflar Türkiye sınırları içinde yaşayan pek çok insanı ikna ediyor kuşkusuz.

Ama korkarım yurtdışında epeyce insanın aklına şöyle bir şey geliyordur:

"Amerikalılar Kızılderilileri öldürdü diye, senin insan öldürmen haklı ve olumlu bir şey hâline mi geliyor?

'Siz milyonlar öldürdünüz, bizi itham edemezsiniz' dediğin zaman kendi öldürdüğün milyonları itiraf etmiş oluyorsun, farkında değil misin?"

Bunları düşünen Avrupalı çok da haksız sayılmaz. Çünkü felsefe dünyasında, birileri barbarlık edince bir başkalarının aynı şeyi yapmasını haklı gösteren kuramsal ve etik bir yaklaşım henüz keşfedilebilmiş değil.

Bu nedenle, önerim şu: Başta Melih Bulu olmak üzere bütün önemli üniversite rektörlerinden bir heyet oluşturalım. Bu heyet Kızılderili soykırımı sonrasında artık katliamların eleştirilemeyeceğini ve özellikle Türklere hiç kimsenin hiçbir şey söyleyemeyeceğini felsefî, ahlakî ve hukukî olarak kanıtlasın.